



Komunitný plán sociálnych služieb – Akčný plán na rok 2018

Odbor sociálnych vecí, Mestský úrad Banská Bystrica, máj 2018

Úvod

Novela zákona č. 448/2008 Z.z. vznp o sociálnych službách prináša zmeny v § 83 – Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb.

Zmeny sa týkajú spracovania analýzy poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce, ktoré musí obsahovať jednotlivé druhy SS, formy SS a poskytovateľov SS, **určenie cieľov a priorít SS musí byť podľa jednotlivých druhov, foriem a cieľových skupín vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity** v územnom obvode obce a časový plán realizácie KPSS musí byť **členený na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity**, aby bola zabezpečená dostupnosť SS pre obyvateľov obce, ktorí sú odkázaní na SS vrátane finančných podmienok, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty v KPSS.

Pre účely získania finančnej podpory z rozpočtu MPSVaR vydáva obec písomné vyjadrenie o súlade žiadosti o poskytnutie finančného príspevku s KPSS pre všetky subjekty zahrnuté v KPSS poskytujúce sociálne služby na území obce.

Súlad predloženej žiadosti o poskytnutie finančnej podpory z rozpočtu MPSVaR pre poskytovateľa SS sa posudzuje na základe vopred určených a zverejnených kritérií. Termín kedy sa vyššie uvedený postup bude uplatňovať pri podávaní žiadostí o finančný príspevok na rozpočtový rok 2020, je stanovený v zákone, z čoho vyplýva, že **do 30.6.2019 musí byť metodika postupu a kritéria zverejnené**.

Revízia súladu spracovaného a schváleného KPSS so schválenou novelou zákona o sociálnych službách

V 18. a 19. týždni sa uskutočnili pracovné stretnutia Riadiaceho výboru (RV) KPSS a pracovných skupín (PS), kde sa podrobne informovalo o požiadavkách, ktoré vyplývajú z novely zákona o sociálnych službách účinné od 1.1.2018 vo vzťahu k schválenému KPSS. Prítomní zástupcovia RV a PS boli informovaní aj o postupe, že v rámci Vyhodnotenia Akčného plánu na rok 2017 sa nepredkladal na aprílovom MsZ Akčný plán na rok 2018 z dôvodu, že budú do neho premietnuté aj dopady novely zákona o sociálnych službách.

Ako je to v schválenom KPSS – revízia

KPSS Mesta Banská Bystrica je spracovaný v členení na sociálne služby krízovej intervencie a sociálne služby dlhodobej starostlivosti, ktoré sú štruktúrované na sociálne služby terénne, ambulantné a pobytové. Pri jednotlivých poskytovateľoch sociálnych služieb je uvedený poskytovateľ – či sa jedná o verejného alebo neverejného poskytovateľa sociálnej služby je uvedený druh a forma SS ako aj cieľová skupina a kapacita poskytovanej sociálnej služby - **tu možno konštatovať súlad s § 83 ods. (5) písm. a)**

*Analýza prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov bola uskutočnená v roku 2015 vo všeobecnosti, nie podľa druhu, foriem a cieľových skupín – **je potrebné uviesť do súladu s § 83 ods. (5) písm. b) – návrh do AP na rok 2018***

Sociodemografická analýza v existujúcom KPSS je spracovaná podrobne a obsahuje: Demografickú štruktúru obyvateľstva (v členení na mládež, EAO, seniori), vekovú štruktúru obyvateľstva, počet obyvateľov v jednotlivých mestských častiach, úmrtnosť, pôrodnosť, migráciu, sobášnosť, rozvodovosť, národnostné zloženie obyvateľstva, počet štátnych príslušníkov tretích krajín na území mesta.

*Analýza o sociálnej situácii v meste: Sociálne bývanie a situáciu v meste, počet detí v náhradnej rodinnej starostlivosti a ústavnej starostlivosti, analýza nezamestnaných vrátane dlhodobo nezamestnaných, počet poberateľov štátnych sociálnych dávok, počet poberateľov invalidných dôchodkov, počet držiteľov preukazu ťažko zdravotne postihnutej osoby, rozdiel medzi mzdou SR a v okrese BB – **je spracované v súlade s § 83 ods. (5) písm.c)***

*Ciele a priority pre rozvoj sociálnych služieb sú spracované podľa cieľových skupín, podľa foriem SS, nie však už samostatne pre jednotlivé druhy SS – nie je kvantifikovaná potrebná kapacita (potrebný počet miest v jednotlivých druhoch zariadení SS) – **je potrebné uviesť do súladu s § 83 ods.(5) písm. d) – návrh AP 2018***

*Časový harmonogram je uvedený rámcovo pri každom celi, prioritě, opatrení, aktivite aj s predpokladaným zdrojom krytia – nie je to členené na existujúcu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby bola SS dostupná vrátane vyčlenenia finančných prostriedkov – **nie je v súlade s §83 ods. (5) písm. e) – návrh AP na rok 2018***

*Spracovaný KPSS v časti 4.1 *Monitoring a hodnotenie* má uvedený spôsob vyhodnocovania plnenia KPSS – **je to v súlade s § 83 ods. (5) písm. f)***

*Podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie KPSS sú uvedené v závere, kde sa uvádza, že KPSS sa bude priebežne vyhodnocovať a prispôsobovať meniacim podmienkam, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, materiálno-technického zabezpečenia a pod. Konkrétne ciele a opatrenia budú upresňované a podrobne rozpísané v ročných akčných plánoch rozvoja sociálnych služieb. – **súlad s § 83 ods. (5) písm. g)***

*§ 83 ods. (8) **ukladá obci povinnosť vydávať poskytovateľovi SS - nocľaháreň, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár - vydať potvrdenie** o súlade žiadosti o poskytnutie finančného príspevku z MPSVaR s KPSS. Podľa § 83 ods. (10) **súlad** predloženej žiadosti o poskytnutie*

finančného príspevku z MPSVaR s KPSS sa posudzuje na základe vopred určených a zverejnených kritérií.

Novela zákona o SS je účinná od 1.1.2018. Úlohy, ktoré súvisia s novelou zákona o sociálnych službách vo vzťahu ku KPSS majú termín 30.6.2018. Je to **nereálny termín na uvedenie do súladu**, nakoľko proces uvedenia do súladu vyžaduje určitý čas – stretávanie pracovných skupín, uskutočnenie analýz, zosúladienie s rozpočtami samospráv (ktoré sú už schválené) a pod. Z uvedeného dôvodu pracovné skupiny v prvom polroku vyhodnocovali akčný plán roku 2017, ktorý bol schválený v MsZ 24.4.2018, následne pracovné skupiny vyhodnotili súlad KPSS s novelou a úlohy presahujúce horizont 30.6.2018 sú premietnuté do Akčného plánu na rok 2018.

Akčný plán na rok 2018

Cieľová skupina : Rodina s deťmi a mládež
Cieľ č. 1 Zvýšiť počet služieb pre rodiny s deťmi a mládež
Všeobecne: Spracovať ciele a priority pre rozvoj SS pre rodiny s deťmi štruktúrované : <ul style="list-style-type: none"> nízkoprahové sociálne služby pre rodinu s deťmi, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa §31, zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku, služba včasnej intervencie (len zistiť potrebu)
A 1.1.1.1a – spracovať analýzu potrieb prijímateľov SS a rodín s deťmi podľa druhu sociálnej služby, ktoré má v kompetencii miestna a regionálna samospráva
A 1.1.1.1b – spracovať ciele a priority sociálnych služieb pre rodiny s deťmi podľa druhu sociálnych služieb s vymedzením existujúcej a potrebnej kapacity s časovým harmonogramom a finančným krytím
Cieľ č. 3 Rozšíriť terénne a ambulantné formy sociálnej služby pre rodiny s deťmi
Priorita 3.1 Podpora preventívnych programov zameraných na rozvoj rodičovských kompetencií
Opatrenie 3.1.1: Vytvorenie modelových programov v členení podľa veku dieťaťa
Aktivita 3.1.1.1 Pilotné overenie modelového programu na rozvoj rodičovských kompetencií
Predpokladaný rozpočet: 1 800 €
Zdroje financovania: grant a dotácie z mesta
Časový harmonogram realizácie: marec 2018 – december 2018
Zodpovedné: MC Mamina

Cieľ. Č. 3 pri cieľovej skupine Rodina s deťmi a mládež bol oproti pôvodnému KPSS predefinovaný.

Zdôvodnenie:

Vzhľadom na to, že pôvodný KPSS bol širšie ponímaný aj so službami a aktivitami, ktoré presahujú rámec sociálnych služieb, RV a PS prijali závery, že „novodizajnovaný“ KPSS resp. súlad KPSS s novelou zákona o sociálnych službách sa bude **zameriavať výlučne len na sociálne služby, ktoré miestnej samospráve zo zákona vyplývajú**. Čo sa týka potrieb a odkázanosti na sociálne služby, ktoré majú v kompetencii iné subjekty (VÚC, ÚPSVaR), mesto v rámci realizovaných prieskumov zistí potrebu. Uvedené podklady by mali byť potom východiskom a podkladom pre plánovanie príslušných druhov sociálnych služieb pre VÚC a ÚPSVaR.

Z vyššie uvedeného dôvodu bol predefinovaný aj cieľ č.3 (zvýšiť ponuku adekvátnych pracovných príležitostí), napriek tomu, že zamestnanie je základnou podmienkou pre fungovanie rodín, navrhuje sa preformulovať cieľ č. 3 so zameraním na sociálne služby, nakoľko zamestnávanie nepatrí do systému SS . Aktivity v KPSS sa zamerajú na sieťovanie subjektov, ktorých činnosť má presah do sociálnych služieb.

Cieľová skupina : Seniori

Všeobecne : Spracovať ciele a priority pre rozvoj sociálnych služieb pre seniorov štruktúrované :

- pre opatrovateľskú službu,
- prepravná služba
- požičiavanie pomôcok
- denný stacionár,
- zariadenie opatrovateľskej služby a
- zariadenie pre seniorov
- špecializované zariadenia (len zistiť potrebu)

A 1.1.1.1a – spracovať analýzu potrieb prijímateľov sociálnych služieb a obyvateľov podľa druhu sociálnych služieb

A 1.1.1.1b– spracovať ciele a priority sociálnych služieb pre seniorov podľa druhu sociálnej služby s vymedzením existujúcej a potrebnej kapacity s časovým harmonogramom a finančným krytím

Cieľ č. 1 Zlepšiť a zefektívniť sociálne služby v Banskej Bystrici

Priorita 1.2 Zabezpečenie sociálnych služieb na komunitnej báze

Opatrenie 1.2.1 Rozšírenie existujúcej kapacity zariadení opatrovateľskej služby s maximálnou kapacitou 12 miest v zariadení (zmena opatrenia 1.2.1 v schválenom KPSS – na základe vyhlásených výziev transformáciou ZSS nemôže dôjsť k zníženiu existujúcich kapacít, pôvodný zámer predpokladal v rámci transformácie DOS Krivánska 16 – 26 zriadenie rôznych druhov SS s kapacitou 40 miest v jednom vchode – novela zákona a podmienky výzvy neumožňujú mať viac ako 40 miest jedného druhu sociálnej služby v objekte – z dôvodu legislatívnych zmien a nastavení iných kapacitných parametrov pôvodne navrhnutý zámer/aktivita nie je realizovateľná)

Aktivita 1.2.1.1 Rekonštrukcia a modernizácia nebytových priestorov na nám Ľ. Štúra na zariadenie opatrovateľskej služby s max. počtom miest 12

Predpokladaný rozpočet: 1 500 000 €

Zdroje financovania: EŠIF výzva IROP-PO2-SC211-PZ-2018-6 Mesto 5 % spolufinancovanie

Časový harmonogram realizácie: jún 2018 – december 2019

Zodpovedné: Mesto Banská Bystrica
Priorita 1.3 Zvýšiť motiváciu zamestnancov pracujúcich v zariadeniach sociálnych služieb (<i>nová priorita doplnená do KPSS, nakoľko sú v praxi problémy so zabezpečovaním sociálnych služieb z dôvodu nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily - uvedená priorita platí pre všetky cieľové skupiny – aj pre zamestnancov venujúcich sa cieľovej skupine rodina s deťmi a mládež, osoby v obtiažnych situáciach, aj osoby so zdravotným postihnutím</i>)
Aktivita 1.2.1.2 Zabezpečiť zvýšenie mzdy zamestnancov v zariadeniach sociálnych služieb v priemere od 30 €/mesiac
Predpokladaný rozpočet: do 150 000 € (rok 2018)
Zdroje financovania: rozpočet mesta
Zodpovední: OSV , MsÚ,
Aktivita 1.2.1.1 Priebežne monitorovať potreby seniorov (zahrnuté v aktivite A 1.1.1.a)
Predpokladaný rozpočet: 500 €
Zdroje financovania: rozpočet mesta
Časový harmonogram realizácie: jún 2018 – december 2018
Zodpovedné: Mesto Banská Bystrica

Cieľová skupina : Osoby so zdravotným postihnutím
Všeobecne: Spracovať ciele a priority pre rozvoj sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím štruktúrované : <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opatrovateľská služba ▪ Zariadenie opatrovateľskej služby ▪ Zariadenie podporovaného bývania (len zistiť potrebu) ▪ Rehabilitačné stredisko (zistiť potrebu) ▪ Domov sociálnych služieb (zistiť potrebu) ▪ Denný stacionár ▪ Prepravná služba ▪ Sprievodcovská a predčítateľská služba (zistiť potrebu) ▪ Tlmočnícka služba (zistiť potrebu) ▪ Sprostredkovanie osobnej asistencie (zistiť potrebu) ▪ Požičiavanie pomôcok
A 1.1.1.1a – spracovať analýzu potrieb prijímateľov sociálnych služieb a obyvateľov podľa druhu sociálnych služieb
A 1.1.1.1b – spracovať ciele a priority sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím podľa druhu sociálnej služby s vymedzením existujúcej a potrebnej kapacity s časovým harmonogramom a finančným krytím
Priorita: 1.1. Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
Opatrenie 1.2.1 Podpora pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím
Aktivita 1.2.1.1 Zriadenie denného stacionára pre deti (osoby) so zdravotným postihnutím
Predpokladaný rozpočet : 150 000 €
Zdroje financovania: rozpočet mesta
Časový harmonogram realizácie: október 2018 – december 2019
Zodpovedné: Mesto Banská Bystrica

Členovia RV a PS prehodnotili ciele č. 3 (Podpora aktivizácie a pracovného začlenenia občanov so zdravotným postihnutím) a cieľ č. 4 (integrácia detí so zdravotným postihnutím do vzdelávacieho systému na úrovni ZŠ) a podobne ako aj pri iných cieľových skupinách navrhujú, že uvedené ciele zostanú v KPSS ako doplnkové/podporné ciele pomáhajúce začleneniu osôb so zdravotným postihnutím do bežného života, ale presahujúcu rámec KPSS a subjekty zapojené v KPSS nemajú možnosť uvedené procesy priamo svojou činnosťou ovplyvňovať, nakoľko zo zákona nemajú kompetenciu ani finančné zdroje na podporu uvedených procesov. Z uvedeného dôvodu RV navrhuje procesy, na ktoré nemôžeme mať vplyv a tým pádom aj vplyv na plnenie cieľov, aby mali charakter inicializačný voči subjektom, ktoré majú uvedené úlohy v priamej zodpovednosti.

Cieľová skupina: Osoby v obťažných životných situáciách

Všeobecne: Spracovať ciele a priority pre rozvoj sociálnych služieb pre osoby v obťažných životných situáciách štruktúrované :

Terénna sociálna služba krízovej intervencie

Komunitné centrum (zistiť potrebu)

Nocľaháreň

Útulok (zistiť potrebu)

Domov na pol ceste (zistiť potrebu)

Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu

Zariadenie núdzového bývania (zistiť potrebu)

Nízkoprahové denné centrum (zistiť potrebu)

Integračné centrum (zistiť potrebu)

A 1.1.1.a – spracovať analýzu potrieb prijímateľov sociálnych služieb a obyvateľov podľa druhu sociálnych služieb

A 1.1.1.b– spracovať ciele a priority sociálnych služieb pre osoby v obťažných životných situáciách podľa druhu sociálnej služby s vymedzením existujúcej a potrebnej kapacity s časovým harmonogramom a finančným krytím

Cieľ č. 2 Vytvoriť možnosti vzdelávania v oblasti životných zručností aj v rámci prevencie obťažných životných situácií

Priorita 2.1 Rozvoj neformálneho vzdelávania životných zručností

Opatrenie: 2.1.1 Zvýšenie gramotnosti pre osoby bez vzdelania

Aktivita 2.1.1.1 Aktivity neformálneho vzdelávania v oblasti životných zručností pre osoby ohrozené ťažkými životnými situáciami – Podpora mladých uchádzačov (s neukončeným vzdelaním) o zamestnanie

Predpokladaný rozpočet: 26 000 €

Zdroje financovania: ESF LZ

Časový harmonogram realizácie: apríl 2018 – september 2018

Zodpovedný: Podnik medzitrhu práce - Šanca pre všetkých, n.o.

Členovia RV a PS cieľ č. 4 (zvýšiť ponuku adekvátnych pracovných príležitostí pre občanov v obťažných životných situáciách) a cieľ č. 5 (Podpora integrovaných komunitných služieb) podobne ako aj pri iných cieľových skupinách navrhujú, že uvedené ciele zostanú v KPSS ako doplnkové/podporné ciele pomáhajúce začleneniu osôb v obťažných životných situáciách do bežného života, ale presahujú rámec KPSS a subjekty zapojené v KPSS nemajú možnosť uvedené procesy priamo svojou činnosťou ovplyvňovať, nakoľko zo zákona nemajú kompetenciu ani finančné zdroje na podporu uvedených procesov. Z uvedeného dôvodu RV navrhuje procesy, na ktoré nemôžeme mať

vplyv a tým pádom aj vplyv na plnenie cieľov, aby mali charakter inicializačný voči subjektom, ktoré majú uvedené úlohy v priamej zodpovednosti.

Cieľová skupina: Osoby aktívne v komunitách

Činnosti a aktivity osôb aktívnych v komunitách presahujú rámec sociálnych služieb. V komunitných centrách (ktoré však nie sú registrované v zmysle zákona o sociálnych službách), sú to skôr centrá občianskej participácie a uskutočňujú sa v nich voľnočasové aktivity, aktivity kultúrneho a športového charakteru, aktivity podporujúce zdravé životné prostredie a zdravý životný štýl, na základe široko prierezovej činnosti RV navrhuje, aby tieto činnosti a aktivity boli zahrnuté pod iné organizačné útvary mesta. Návrh bol predložený aj do MsZ na aprílovom MsZ, kde komunitné centrá ako ďalšie nástroje občianskej participácie (popri participatívnom rozpočte, výboroch mestských častí, občianskych radách, poradných orgánoch primátora,...) budú začlenené pod iné organizačné útvary. Na základe prebiehajúcich diskusií a výsledkov uvedených diskusií a prijatých princípov zosúladovania KPSS s novelou zákona o sociálnych službách uvedená cieľová skupina bude v KPSS „redukovaná“.

Záver

V rámci uvádzania KPSS do súladu s novelou zákona o sociálnych službách bola prehodnotená aj celková filozofia a prístup k spracovaniu KPSS. Schválený KPSS kládol dôraz na holistický prístup k riešeniu potrieb cieľových skupín. Vzhľadom na zodpovednosť a dostupnosť finančných zdrojov pri niektorých cieľoch, ktoré presahujú rámec a kompetenciu sociálnych služieb sme nemohli a nevedeli aktívne ovplyvňovať napĺňanie navrhovaných cieľov a prijatých opatrení napr. v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a bývania. Vzhľadom na to, že navrhované ciele majú byť konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo definované, Riadiaci výbor na svojom ostatnom pracovnom stretnutí rozhodol, že holistický prístup k riešeniu potrieb zostane zachovaný, ale ciele, priority, opatrenia a aktivity budú zamerané len na sociálne služby, za ktorých dostupnosť a poskytovanie je zodpovedná miestna samospráva (nizkoprahové denné centrum, nocľaháreň, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, denný stacionár, nizkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu, opatrovateľská služba, prepravná služba, odľahčovacia služba, pomoc pri osobnej starostlivosti od ieťa podľa §31, terénna sociálna služba krízovej intervencie). Na základe zmeny prístupu došlo aj k zníženiu z pôvodných 5 pracovných skupín na 4 (rodina s deťmi a mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a osoby v obtiažnych životných situáciach).

Na základe uvedených skutočností je aj ťažisko aktivít Akčného plánu na rok 2018 zamerané na spracovanie požiadaviek podľa druhov, foriem, cieľových skupín, ale aj s dôrazom na zabezpečenie dostupnosti sociálnych služieb vychádzajúc z obligatórnych povinností podľa jednotlivých úrovní samosprávy (miestnej a regionálnej). Vychádzajúc z takto nastavených pravidiel a princípov pri zisťovaní potrieb v rámci prieskumov, rozhovorov a iných rôznych metód zisťovania potrieb cieľových skupín sa zameriame na potreby

všetkých cieľových skupín a všetkých druhov sociálnych služieb, bez ohľadu na kompetencie. Ciele, priority, opatrenia aktivity sa budú navrhovať predovšetkým na tie druhy sociálnych služieb, kde ma priamu zodpovednosť (povinnosť) zabezpečiť dostupnosť sociálnej služby pre občana miestna samospráva teda Mesto Banská Bystrica. Zistené potreby pre iné druhy sociálnych služieb, kde je zodpovedná regionálna samospráva (VÚC) budú postúpené ako podklad pri spracúvaní Koncepcie rozvoja sociálnych služieb BBSK.

Vzhľadom na rozsah a dôležitosť KPSS ako nástroja na rozvoj a financovanie sociálnych služieb bol vedeniu mesta predložený návrh na prijatie zamestnanca na plný pracovný úväzok – pracovná pozícia koordinátor KPSS.

Zhrnutie: (navrhované zmeny vo vzťahu k schválenému KPSS)

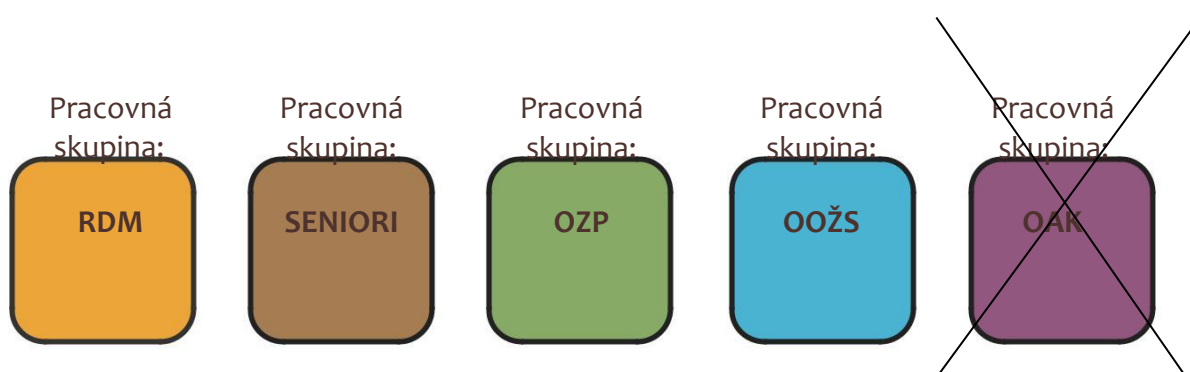
Volené orgány:

Mestské zastupiteľstvo, Mestská rada, komisie Mestského zastupiteľstva (sociálno-zdravotná, finančná)

Odbor sociálnych vecí

Spracovateľ KPSS

Riadiaca skupina (RV) v zložení:
Garant KPSS (OSV)
Koordinátor (spracovateľ KPSS)
Vedúci pracovných skupín
Vedúci a zástupcovia OSV



Spracovala:
Ing. Mária Filipová,
vedúca OSV
Banská Bystrica, máj 2018